

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 120 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vineria.

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 45

Intâiul congres ținut de „F. O. R.”

— Munca ce ne așteaptă. — Viabilitatea societății. — Ecouri de presă. —

Biserica noastră ortodoxă, ocrotitoare a neamului și a limbii în vremuri de restriște și ispitire, a primit făgăduința unui vajnic sprijin prin organizarea asociației religioase, *Frăția Ortodoxă Română*, înființată din inițiativa celor mai de seamă fruntași mireni din Ardeal și Banat, în scopul de-a înfăptui în viața personală și familiară a membrilor săi învățăturile mântuitoare ale lui Isus Hristos, și de-a apăra și afirma credința ortodoxă, prestigiul și drepturile ei în viața statului.

Congresul dela Cluj, din 5 Martie, este un *eveniment*, subliniat de întreaga presă din Ardeal și Banat, și de toate marile cotidiane din capitala țării.

Urmează firește, ca tuturor avântatelor aprecieri să li se răspundă de aici încolo cu fapte concrete și îndepliniri necesare, — alt fel am rămânea, cum se întâmplă uneori, dar cum nu vrem să rămânem la nici un caz de data aceasta, la câteva procese verbale.

Frăția ortodoxă română s'a creiat pentru a răspunde unei trebuințe viu simțite în lumea credincioșilor noștri: viață spirituală mai pronunțată.

Viabilitatea societății stă în mâinile *membrilor* săi. Interesul și atitudinea lor, în fața problemelor de redeșteptare și progres, n'are să se limiteze la lucrări mai mult de mântueală, ci să activeze stăruitor, prin sfaturi necesare și îndemnuri, ca orice ocazie potrivită să fie rodnică spre folosul obștesc. Astfel, într'un apropiat viitor, Frăția ortodoxă din Ardeal și Banat va putea ușor să ajungă generală, ca o *Frăție a românilor ortodocși din toată țara și de pretutindenea*, cum a mărturisit cuvântul Prea fericitului Patriarh din adunarea memorabilă din 5 Martie 1933.

Problemele de rezolvit, ce se impun membrilor Frăției, în

vederea scopului urmărit de societate, sânt *multe și frumoase*.

Intre contribuțiile ce pot fi aduse prin apostolat mirenesc, amintim: conferențe despre educația tinerimii, despre familie din punct de vedere moral, igienic, economic; cercetarea mai regulată a slujbelor religioase în Dumineci și sărbători; urmărirea atentă a predicilor din aceste zile; catehizare acolo unde preotul este împedecat s'o facă; combaterea înțeleaptă a indiferențismului religios și a curentelor dușmane bisericii și neamului; afară de acestea, prin spovedire și cuminecare vor fi îndemnați și alții să se împărtășească regulat cu sfintele Taine; femeile vor participa, în toate parohiile, la înfrumusețarea bisericilor și la îngrijirea cimitirelor; cei ce ocupă poziții mai însemnate în societate, vor interveni și susținea cu răvnă interesele morale creștinești ale credincioșilor și ale clerului, apărându-i cu graiul și cu scrisul la toate ocaziile... Și multe alte contribuții, în acelaș scop mare și românesc.

Astfel, orientându-ne și sprijinindu-ne unii pe alții, jertfele noastre comune au să ne poarte, așa cum dorim, spre limanul mântuitor.

Ecouri de presă

Manifestarea religioasă națională, cu prilejul organizării mirenilor ortodocși români pentru întărirea în credință, este însoțită de următoarele comentarii ale presei românești:

Patria din Cluj: «Primul congres al «Frăției Ortodoxe Române»... a fost o adevărată îmbrăcare a Clujului românesc în cea mai frumoasă haină de sărbătoare. Atât despre festivitățile organizate cu acest prilej, cât și despre lucrările congresului sântem în prea plăcuta situație să scriem numai lucruri bune, regretând că uneori n'o să găsim la repezeală cuvintele superlative. Din toate cele cinci eparhii ortodoxe române au participat numeroși delegați... Congresul acesta, poate, nici n'a fost un congres în adevăratul înțeles al cuvântului, ci un praznic înălțător al ortodoxiei românești... I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae Bălan a rostit un discurs, a cărui caracterizare n'o putem face decât spunând adevărul, că a transportat întreg publicul în cele mai înalte sfere. A fost un discurs adânc simțit, smuls din inimile tutu-

ror acelor, cari mai cred în idealuri, un discurs des întrerupt de sincere și însuflețite aplauze, asupra cărora, vom reveni».

Cotidianul *Țara Noastră*, de sub direcția dlui O. Goga, scrie la loc de frunte în Nr. din 8 l. c.: Fundarea *Frăției Ortodoxe Române* este evenimentul care va domina pe viitor, vreme îndelungă, dezvoltarea vieții noastre sociale. Adunarea de Duminecă dela Cluj a dat țării și societății românești un puternic și eficace organism în slujba noii ofensive ortodoxe, de care atât de mult are nevoie în prezent țara noastră. Clujul a trăit clipe de frenetică evlavie, de bogată și puternică pornire religioasă; viziunea vremilor în care domină dezvoltarea societății, ferindu-o de primejdioase alunecături pe panta doctrinelor lipsite de conținut etic, a trăit în rândurile slujitorilor și credincioșilor bisericii nădejdea unei perioade de reînviere a forței religioase... Numai reînnoirea la vechile altare va putea să provoace ivirea unor timpuri mai bune.

Calendarul: În afirmarea conștiinței creștine a acestui popor, data de 5 Martie, (Dumineca ortodoxiei) va rămânea înscrisă în istorie ca un mare punct de orientare spre viitor. E ziua în care s'a fundat la Cluj «Frăția ortodoxă română», asociația mirenilor din Ardeal și Banat pentru reînnoirea insului, a familiei și a societății românești. Adunarea generală de constituire s'a transformat într-o manifestare unică până azi, la noi, prin caracterul ei pur spiritual. Imensa mulțimea a intelectualilor de peste munți, pe care cele două biserici ortodoxe și sala teatrului național din Cluj n'au mai putut încuipa, a trăit o zi întregă, din zori până în amurg, iluminată sub imperiul duhului creștin. Religia e fapt personal, dar și marele fenomen social în care individul se simte contopit în supra existența colectivă a idealului cereșc.

A fost o năvală a sufletelor, biciuite de neliniștile epocii, căutându-și din nou țaria sub egida bisericii. Ovațiuni nesfârșite au salutat apariția ierarhilor în mijlocul adunării. Insuș patriarhul țării, Dr. Miron Cristea, a binevoit să prezideze acest început de acțiune, asemănând, în frumoasa-i cuvântare, vremea revoluționară de azi cu epoca profanatoare de imagini a iconoclaștilor. Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan, animatorul acestei mișcări, a fost creierul ei. Magistrul sa cuvântare, prin care a tras liniile de orientare ale acțiunii ortodoxe, absorbind în solemna ei putere torențele aprobării unanime, e pentru regenerarea spirituală ceea ce a fost pentru regenerarea dela 1848 celebrul discurs al lui Simion Bărnuțiu.

Am văzut cu acest neuitat prilej de câtă dragoste și recunoaștere se bucură episcopul Nicolae Ivan, ctitorul ortodox fără egal al Clujului românesc, și cu câtă venerație e înconjurat înfocatul bătrân Roman Ciorogariu, care a înflorat adunarea cu invocarea sa către Dumnezeu părinților. Alături de dânsii, tânărul episcop de Arad, Dr. Grigorie Comșa, a vădit un talent de puternic tribun al poporului.

Rareori ni-a fost dat să vedem o mai strânsă comunitate între distinsa mulțime a mirenilor și ierarhii bisericii. Căci biserica nu e numai cterul, ci întregul popor de credincioși. Iată marele principiu ce s'a afirmat la Cluj, ca temelie al acțiunii de încreștinare inițiată de mireni.

Acești mireni, de diferite nuanțe intelectuale și indiferent de ce coloare politică, proclamă azi adevărul fundamental că regenerarea noastră și a societății noastre nu e posibilă decât prin puterea credinței religioase, după ce variatele formule politice, sociale și doctrinale au dat greș. E semnificativ că, deși toți fruntașii partidelor au fost invitați, s'au abținut, afară de dl Oh. Brătianu. Un tânăr înțelege mai repede ceea ce, alții au dovedit cu prisosință că nu înțeleg de 15 ani încoace!

În această mare democrație, inițiată de profesorii universității ardene, noi am deslășit înălțătura umilinței a inteligenței în fața Mântuitorului. E cea mai frumoasă ofrandă și cea mai pilduitoare faptă pentru orientarea noastră, a tuturor.

Tot ziarul *Calendarul* (dela 11 l. c.), în articolul semnat de dl Dragoș Protopopescu, sub titlul *Cruciada Ortodoxiei*, declară: «Și ca unii care, sub semnul lui Crainic, am dus, dacă nu am lansat chiar, prin *Calendarul*, lupta ce azi își afirmă necesitatea și ecoul, vom subscrie rând cu rând înalta chemare la ordinea spirituală care a fost cuvântarea mitropolitului Bălan, cum și cuvântul celorlalți oratori, ierarhi în odăjdii sau numai mireni».

Universul: Pașii mulțimii roasă de neîncredere trebuie îndreptați sub lumina binecuvântată a ortodoxiei, pentru ca efortul spre bine, adevăr și iubire de aproape să pornească cu acea încredere a conștiinței ce-ți profilează în depărtare, pe înălțimi abia văzute, steaua către care cheamă de veacuri sângele și jertfa lui Hristos.

La Cluj s'a reclădit această conștiință. Cuvintele I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea și ale celorlalți Prea sfinți ierarhi alcătuiesc reazămul sufletesc al cruciadei întreprinse în inima Ardealului.

«Frățietatea ortodoxă» este îmbrățișarea în altarul credințelor stră-

bune. Și privind trecutul, ne simțim răscolite inimile și înălțate frunțile. Par'că așa am putea spune cuvintele Mântuitorului: «Indrăzniți, eu am biruit lumea».

Intr'adevăr, materialismul ce caracterizează în mare parte structura societății noastre, o mișcare spirituală ortodoxă îi poate fi stăvilire și înălțare a sufletului omenesc către aspirațiuni de pură creație. Prin înălțarea preocupărilor morale, o societate poate înavuși patrimoniul ei spiritual cu bunuri de o neprețuită valoare. Ortodoxismul reprezentând cel mai fericit mijloc pentru crearea acestei atmosfere, gândurile bune adunate să jure în semnul crucii dovedesc că mai avem resurse, ascunse în adâncurile sensibile ale credinței străbune, ce renasc să învieze timpuri de bejenie.

Cuvântul Studențesc. din București, organul oficial al **Uniunii naționale a studenților creștini români**, scrie în numărul din 12 I. c.:

Actul dela Cluj, pe noi, cei cari ne frământăm dela frate la frate, timp de un deceniu și mai bine, pentru o conștiință națională care să fie călăuzită de singura «credință adevărată», ne face să simțim inimile inundate de cea mai binefăcătoare bucurie și lumină. Pentru că putem începe, mai mult ca oricând, să îndrăznim a spera că nu vom fi orfani și săraci. Ba vom fi moștenitori ai unei bogății pe care o parte din părinții noștri se simt îndemnați să ni-o lase cât mai deplin înzestrată cu cele mai valabile comori ale științei, artei, tehnicii: cele care sunt realizate în conturul reflectat de lumina descoperită de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Din prisosul acestor bucurii care ne depășesc neputința și neajunsurile unei existențe pe care n'am fost în măsură s'o adâncim până acum, din cauza celor ce ne-au vrut prinși în ghiarele ateismului, comunismului și alte aberații de sub steaua iudeo-francmasoneriei, noi îndrăznim a împărtăși gândul și dorința legitimă: studenții creștinii români să fie cei dintâi chemați, înrolați și îndrumați în cadrele «**Frăției ortodoxe române**», pe care o vrem una cu Biserica, Școala și Armata din țara întregă.

Impotriva jignirilor aduse clerului. Comitetul general al Asociației generale a Clerului ortodox român a votat de curând în consfătuirea ținută cu preoți parlamentari, o *moțiune* care se va înainta guvernului, precum și M. Sale Regelui. Moțiunea cere guvernului: integrarea salariilor clerului; încetarea întârzierii cu lunile a salariilor ultra modeste; respectarea *legii* din Iulie 1931 (când s'a recunoscut clerului dreptul la restituirea curbei speciale a acelui an, în sumă de 78 milioane); păstrarea seminariilor noastre, unele cu vechime de o sută de ani, susținute în mare parte de biserică; suprimarea oficiilor inutile ș. a.

Iezuiții au agitat. Am anunțat, într'un număr precedent, că mai mulți deputați au depus în scupștina regelui iugoslav un proiect de lege pentru expulsarea iezuiților din acest regat. După știri mai nouă, proiectul de lege a izgonirii iezuiților este adus în legătură cu pastorală din conferința dela Zagreb, din 8 Ianuar a. c., a episcopilor catolici din Iugoslavia; — această pastorală, îndreptată *impotriva socoliștilor*, este atribuită înrăuririi exercitate de iezuiți, cari au agitat chestia socolistă.

Arhiepiscopul catolic Sarici dela Saraievo a luat poziție de apărare a iezuiților amenințați cu expulsare.

Din cuvântarea P. S. Sale episcopului Grigorie al Aradului, ținută la prima adunare a Frăției Ortodoxe Române*

Puterea primăvărată a credinței noastre strămoșești tășnește astăzi din sufletele noastre. Se revelează în noi taina unei veșnice înfloriri chiar acum, când mințile cele mai înălțate ale lumii de azi sânt adormite de somnul necredinței și indiferentismului.

Problema mântuirii sufletului este mai întâi datorită preoției, dela preoție cerând Dumnezeu mai întâi sângele celor care vor fi pierduți. Dar însuși Mântuitorul zice nu numai preoților, ci tuturor oamenilor: «Adevăr grăesc vouă, întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, mie nu mi-ați făcut» (Mat. 25, 45).

Laicii, cari își dau seama de adevărurile acestea sânt a se considera ca apostoli laici în măsura în care se îngrijesc și de sufletele altora, sprijinind munca preoților.

Se cere clerului să fie călăuză, inspirator și animator în împrejurări grele, când oamenii sânt îngrijorați ce va urma după dispariția energiilor necesare civilizației tehnice, dar sânt indiferenți față de factorii echilibrului sufletesc și al sensibilității morale a neamului.

Se cere ca preoțimea să ducă pe căile adevărului pe oameni într'un timp, când toate eforturile omenești au caracter de provizorat și nimic nu este durabil decât prin credință în veșnicie.

Aceasta e pe scurt ființa apostolatului laic: să pregătească terenul apostolatului preoțesc și să apere rezultatele bune ale muncii preoțului... Vrem ca simțimentele religioase să fie manifestate în viața particulară și publică, vrem ca biserica să fie apărută și reșezată la rolul ei voivodal de odinioară spre a putea lupta contra curentelor disolvante și a păstra echilibrul sufletesc al neamului. Spre acest scop apelăm la simțimentele dvoastre. Voim să vedem din faptele dvoastră că vă dați seama de situația în care se găsește, biserica noastră, acea biserică despre care în chemarea pentru înființarea Frăției noastre, se spune că pe pragurile ei a plâns și s'a bucurat neamul românesc..

* Neprimind întreg textul cuvântării, publicăm aceste fragmente din vorbirea dela Cluj a P. S. Sale. Red.

Decoratiile dela Oradea. Ministrul plenipotențiar al Franței la București, dl Gabriel Puaux, a venit în 10 I. c. la Oradea, pentru a remite Crucea legiunii de onoare în gradul de ofițer episcopului greco-catolic Frențiu și superioarei dela institutul Notre Dame de Sion, maicei Amata.

Remiterea insignelor, conferite de președintele republicii franceze unor persoane *bisericești*, constituie un moment înduioșător pentru toți cei ce se gândesc la soarta monahismului, și la viața bisericii în general, din Franța masonică. Distincțiile, acordate la Oradea, nu se prezintă tocmai logice în asemenea împrejurări.

Și mai e ceva: Trăim în țară ortodoxă, care nutrește vii simpatii, admirare și dragoste, pentru glorioasa Franță. Aceste sentimente nu se consolidează prin distincții ca cele dela Oradea. Ortodoxia noastră, din Ardeal și de aiurea, are prea dureroase experiențe pe urma activității instituțiilor lăudate de dl ministru plenipotențiar al Franței.

Cuvântare

rostită de Arhiereul Dr. Vasile Stan, vicarul mitropoliei Ardealului, la 5 Martie 1933, în biserica Pogorării Duhului Sfânt din Cluj, cu ocaziunea adunării de constituire a „Frăției Ortodoxe Române“

In numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh!

«Iată eu sunt cu voi, în toate zilele, până la sfârșitul veacului». [Matei 28, 20].

Înalt Preasfințite!

Frați creștini!

În această zi plină de lumină, când sfânta noastră biserică dreptmăritoare prăznuiește triumful bunei și drepte credințe asupra eresurilor, inima să ne salte de îndoită bucurie duhovnicească, pentru că iată ne pregătim, cu un rar și unanim entuziasm cum nu s'a mai văzut de mult, să dăm o nouă strălucire bisericii ortodoxe din Ardeal.

O undă înviorătoare, de renaștere și de adâncire a evangheliei lui Hristos, ce vine ca o suflare de sus dela Duhul Sfânt, e gata să reîntroneze în suflete și în toate manifestările vieții noastre, idealismul creștin, ca principiu îndrumător și purtător de energii supranaturale.

După o epocă de stărpiciune și de regres, conștiința creștină, mai cu seamă a intelectualului, expusă în bătaia tuturor vânturilor unui materialism ateu și biciuită de curente sensualiste, se părea îmbolnăvită așa de greu, încât mulți o socoteau condamnată să se afunde de tot în păgânătate sălnică.

Dar, minune, în sufletul celor mai distinși cărturari ai universității de aici, prin inspirație dumnezeiască, se aprinde lumină nouă, și râvna de a se sălta, și de a ridica și pe alții, din apele stătute ale indiferentismului religios, ca statorniciți în zona mântuitoare și plină de mireasma cerească a creștinismului creator, să încadreze suflarea românească, prin Frăția Ortodoxă, în vechile și bunele noastre tradiții bisericești.

Frăției Ortodoxe, care vrea însănătoșirea sufletului românesc greu încercat și consolidarea neamului nostru prin biserica lui Hristos și cu ajutorul Lui nemincinos, nu i-aș putea aduce un sprijin mai tare, în aceste clipe de vibrante nădejdi, decât încredințarea ce ni-a dat-o scumpul nostru Mântuitor, Isus Hristos, în clipa înălțării Sale la cer: «Iată eu sunt cu voi, în toate zilele, până la sfârșitul veacului».

Această asigurare trezește în adevăratul creștin puteri miraculoase nebănuite și-i dă o îmbărbătare spre spiritualitate ce trece peste hotarele vremelnice și puținții omenești, legându-l definitiv cu veșnicia.

Gândește-te, frate creștine, poate avea viața ta o bucurie, o îndestulare mai mare decât știința, că tu ești totdeauna cu Domnul și Ziditorul tău; că-l poți simți ființa de

față și suflarea dumnezeiască; că-L ghicești, cum te însoțește, ca umbra proprie, pe toate cărările vieții, ocrotindu-te?!

Poate fi pentru conștiința ta sărbătoare mai mare decât convingerea, că peste tot locul te întâlnești cu puterea Sa fără margini: în floarea câmpului, în cântecul pașerilor, în raza soarelui, în aurora dimineții, în amurgul serilor, în toată gândirea și munca ta, pe care El o binecuvintează și o face roditoare?!

Poate fi pentru urechea ta muzica mai plăcută decât cuvântul Său sfânt, ce alunecă în inimă, ca o ne-spusă dulceală, din cântările și celtaniile ce se fac în sfintele Lui biserici, înțelepțindu-te?!

Poate fi pentru mândria ta de om încântare mai mare decât să poți sta de vorbă, în rugăciunile tale, cu Hristos-Dumnezeu și cu Preacurata Sa Maică, cum ai sta cu niște rudeni bune, cu niște prieteni sinceri, cărora le poți încredința tainele gândului și doririle inimii, ascultându-le îndemnul spre virtute și povața dreaptă?!

Poate avea sufletul tău nemuritor, dintr'altă parte, un bine mai nemărginit decât siguranța mântuirii, ce ți-o dă Hristos, spălându-ți necurățiile păcatului și împreunându-te desăvârșit cu El prin sf. împărtășanie, ca să-l simțești deplin toată iubirea și toată căldura?!

Frați creștini! Neamul nostru, în trecutul său aproape bimilenar, a înțeles atât de înțelepțește această împreunare mistică cu Mântuitorul, a simțit totdeauna atât de real și de profund prezența lui Hristos în toate manifestările vieții, încât avem imaginea clară, că ființa sa e concrescută oarecum în mod organic cu biserica Lui.

Sfânta biserică ne-a călăuzit, în cursul veacurilor, prin vârtejul atâtor urgii și primejdii. Ea ni-a picurat în inimă mângâiere și curaj, când amarul vieții era prea istovitor. Tot ea a deschis și minții noastre drum de lumină prin bezna neștiinței, proiectându-ne în viitor viziunea libertății pământești, alături de viziunea fericirii cerești. Ea ne-a în-suflat bărbăția, să luptăm pentru triumful crucii lui Hristos și pentru triumful sufletului nostru românesc.

Mântuitorul spunea Apostolilor Săi — și prin ei lumii întregii: «Eu sunt lumina lumii, celce-mi urmează Mie nu va umbla prin întunec, ci va avea lumina vieții» (Ioan 8, 12); «Eu sunt pâinea vieții, celce vine la Mine nu va flămânzi și celce crede în Mine nu va înseta niciodată» (Ioan 6, 35); «Eu sunt calea și adevărul și viața. Nimeni n'ajunge la Tatăl decât numai prin Mine» (Ioan 14, 6); «Rămâneți întru Mine și eu întru voi... căci fără de Mine nu puteți face nimic». (Ioan 15, 4—5).

Neamul nostru s'a pătruns de taina sfântului cuvânt și s'a alipit de Domnul cu toată credința și cu toată dragostea și Domnul i-a fost lumină când se poticnea, și pâinea vieții când flămânzea, și apa vie

În ce privește vechimea școlilor confesionale ortodoxe române, ea este destul de considerabilă: cea din Brașov, menționată la 1495, poate fi socotită drept cea mai veche școală românească din tot cuprinsul teritoriului strămoșesc. Aci a fost un mediu cu deosebire prielnic școlii, fiind întreagă dezvoltarea Brașovului îndrumată mai mult spre Țara Românească decât spre Ungaria.

Fiind vorba de opera culturală și educativă a bisericii ortodoxe în viața neamului nostru, nu putem lăsa neamintită contribuția însemnată, adusă de slujitorii acestei biserici la progresul istoriografiei române. În acest domeniu, ca și în cel școlar, Brașovul ortodox este în drept să-și revendice un loc de întâietate, întrucât cea dintâi cronică românească aici a fost scrisă în primele decenii ale secolului al XVII-lea de către protopopul Vasile dela biserica Sf. Nicolae, fiul vestitului protopop Mihai. Tot aci a scris mai târziu și protopopul Radu Tempea, pe bază de documente, istoria acestei biserici. Iar bătrânul preot Sava Popovici din Rășinari — ajuns mai târziu protopop și asesor-președinte al Consistoriului din Sibiu — pune chestiunea originii române și a continuității neamului nostru pe aceste plaiuri într-o predică a sa încă din vara anului 1792 deci cu 20 de ani înainte de a-și fi tipărit Petru Maior la Buda «Istoria pentru începutul Românilor în Dacia».

Contribuții de valoare au adus membrii ierarhici și ai clerului ortodox și la progresul istoriografiei noastre moderne. Lucrările de istorie românească ale lui Andrei Șaguna, Nicolae Popea, Nicolae Tincu-Velea, Bartolomeu Bănuțescu, Ilarion Pușcariu, I. Crișan, Vasile Mangra, Gheorghe Popovici, și în deosebi ale lui Ioan Sârbu din Rudăria.

Recent inițiatorul celei dintâi gazete pentru popor a fost un fiu de preot, luptătorul ortodox Popa Tunsu din Sadu, cinstit de către poporul ardelean ca un «sfânt»: vestitul medic oculist și profesor al universității din Cluj, Ioan Piurariu-Molnar. Din rândurile clerului ortodox au răsărit ziaristi de valoare răposaiilor Zaharie Boiu și Nicolae Cristea, cari izbutiseră a face din «Telegraful Român», foaia cea mai bună redactată dincoace de Carpați, după însăși opinia atât de competentă a ziaristului Mihai Eminescu. Slujitori devotați ai bisericii ortodoxe, care sunt preoții Ioan Moța din Orăștie și Iosif Trifa din Vidra lui Avram Iancu, ni-au dat cele mai răspândite ziare populare din ultimele decenii: «Libertatea» și «Lumina Satelor».

Nici cartea de istorie, nici gazeta românească nu a putut străbate însă atât de repede și în măsură așa de largă în straturile adânci ale poporului, cum a străbătut cartea de slujbă bisericească. Oriunde ar fi apărut această carte, ea a călătorit în scurtă vreme dela un capăt la altul al teritoriului românesc. Stăruința și entuziasmul, cu care au propovăduit vrednicii noștri arhieriei și preoți iscușiți în meșteșugul «scrierii cu tiparul» — din secolu XVI până în timpul de față, cuvântul lui Dumnezeu, dând poporului nostru dela catehismul tipărit în Sibiu la 1544 până la Biblia din București (1688) și de stunci încoace o respectabilă literatură națională-bisericească, a deschis acestui popor porțile culturii.

Ocroitoare în zile de restriște, sfătuitoare și îndrumătoare spre virtute în toate împrejurările, salvatoare din cursa celor ce ne pregătiau pierirea, — această biserică ortodoxă a călăuzit de-a lungul veacurilor toți pașii poporului nostru pe căile credinței străbune, izbutind să creeze o men-

Un fruntaș al vieții publice despre „F. O. R.”

— Apostolat și datorie —

Dl Gheorghe I. C. Brătianu, care a luat parte la impunătoarea adunare din Cluj, face ziarului *Calendarul* câteva prețioase declarații, arătând că însemnătatea manifestării clujene se afirmă nu numai pe tărâmul religios, dar și pe cel național. Dl Gh. Brătianu spune:

„Biserica ortodoxă a Ardealului a știut întotdeauna să păstreze, în vremuri de restriște ca și în zilele de nădejde, legătura trainică cu acea de peste Carpați.

„E desigur mai mult decât o potrivire întâmplătoare a împrejurărilor că Ștefan cel Mare a întemeiat pe Someș biserica din Vad, cu vladică hirotonisit la Suceava, și că Mihai Viteazul a fost acela care a ridicat pe smeritul Ioan de Prislop în fruntea mitropoliei Bălgăradului, Vadului, Silvașului, Făgărașului, Maramureșului și Țării ungurești, dăruindu-i cărga de argint pentru a păstori această falnică eparhie...

„Nu pot însă să vă ascund și un sentiment de adâncă îngrijorare, pe care înălțătura manifestare spirituală dela Cluj trebuie să-l deștepte în sufletul acelor ce au luat parte la ședința de organizare a frăției ortodoxe din Ardeal.

„Inițiativă a unor cărturari din această parte a țării, îndemn al ierarhilor bisericii strămoșești, sub orice lature veți privi această chemare, nu vădește ea oare și neîncrederea ce stăpânește astăzi deopotrivă pe clerici și pe mireni, atunci când statul nu ține seamă de marile nevoi ale armatei și de prestigiul bisericii, când jertfește apărarea independenței sale și a economiei generale a țării unor mărunte socoteli de profit și pierdere! Ideea națională va fi oare silită să-și caute adăpostul, ca în vremurile prigoanei străine de odinioară, în asociațiunile inițiativei private?

„Factorii de răspundere trebuie să-și înfățișeze această problemă în întreaga ei gravitate și să privească de pe acum toate consecințele ce pot decurge din desfășurarea ei.

„Dar nu vreau să închei aceste scurte observațiuni numai cu acest strigăt de alarmă, oricât îmi pare de legitimă. Chemarea pornită din inima Ardealului trebuie să fie auzită în tot cuprinsul țării și să redea bisericii însăși conștiința deplină a menirii ei. S'a pierdut, după război, un moment istoric:

talitate specifică, un suflet unitar, a cărui vigoare s'a afirmat deopotrivă în elementele precești, ca și în cele mirenești, uneori chiar mai mult în atitudinea celor din urmă.

Biserica ortodoxă română a creat și ocrotit, prin puterea ei divină, unitatea sufletească indestructibilă a neamului nostru. De această unitate s'a izbit și s'a frânt toate năzuințele potrivnice existenței poporului român.

după prăbușirea atât de tragică a ortodoxiei rusești, un loc de conducere, de îndrumare sufletească și culturală rămăsese liber în Creștinătatea Răsăritului apropiat. Și aici era o tradiție de urmat — aceea a Voievozilor și a Mitropoliților din veacurile trecute, ctitori ai mănăstirilor de pe Athos și donatori de cărți și de odăjdii până în marginile depărtate ale Siriei și ale Munte'ui Sinai. Biserica strămoșească, redată tradiției ei de credință și de apostolat, are datorie să întindă dincolo de granițe o activitate intensă de luminare a noroadelor creștine din această parte a lumii și de întărire a tradiției sănătoase, ce poate încă stăpâni, ori cât de vitregi ar fi vremurile, procesul de descompunere socială care ne amenință”. —

Rar s'au rostit cuvinte de mai mare actualitate ca cele spuse aici de dl Gheorghe Brătianu.

Probleme, fapte, comentarii

Biserica în trecut și prezent. — La fundația „Dalles” din capitală, a ținut zilele acestea dl Ion Nistor, fost ministru, o prea reușită conferință despre rostul politic și social al bisericii în trecut și prezent:

În trecut biserica a îndeplinit și un mare rol cultural și social. Ea era susținătoarea învățaturii și a tuturor operelor asistenței publice și de binefacere. La noi, serviciile acestea au trecut asupra unor instituții indiferente, dacă nu chiar ostile bisericii. Legiurile noastre păcătuiesc prin faptul că biserica și organele ei sânt excluse dela una din menirile cele mai nobile și mai importante. În trecut breslele meseriașilor și muncitorilor se încheau în jurul bisericii și al preotului lor. Astăzi asociațiile de muncitori și breslași sânt conduse de oameni ostili bisericii și mântuitoarei ei învățături. Biserica trebuie să fie reasezată în străvechile ei rosturi, dacă dorim ca ea să poată continua cu succes lupta pentru salvarea civilizației creștine grav amenințate. Să-i dăm tot concursul nostru și al statului ca ea să poată rămâne ceea ce a fost în trecut: apărătoarea creștinismului și izvor nesecat de milă și mângăere creștinească. —

Cuvinte de reținut și de meditat.

Veche datină creștinească se păstrează, cu sfințenie, în orașul ardelean *Deva*: Seară de seară, cât durează marele post al Paștilor, se aprinde și arde ca o lumină de veghe, toată noaptea, o candelă pe stânca întunecoasă a cetății istorice din această localitate, vestind credincioșilor, cari cultivă obiceiul grăitor creștinesc, să mediteze tot mai adânc asupra adevărului și luminii Celuice ne-a răscumpărat, prin suferințe și moarte, din robia păcatului...

Intervențiile făcute la ministerele de culte și de finanțe au avut soarta să fie recunoscute drepte și echitabile, încuviințându-se plata datorită personalului bisericii ortodoxe. Totuși ministrul de finanțe amână sistematic, executarea hotărârii luate. Astfel restanțele plăților către personalul bisericii noastre, pe exercițiile încheiate, se ridică la suma de unsprezece milioane lei. Alcătuitoarii politice bugetare nu socotesc că a sosit momentul d'a se reculege și a îndrepta greșeli, care agravează tot mai mult situația și a bisericii, și a statului?

Ce se prepară la Cluj? — O comemorare, în cadre neobișnuite, organizează, pentru ziua de 19 Martie 1933, partidul socialdemocrat din Cluj și consiliul societăților corporative.

Se vestește că aceste organizații au să sărbătorească împlinirea celor 50 de ani dela moartea jidovului Karl Marx, care înainte cu aproape o sută de ani a dat neamului său și altora doctrina celor fără Dumnezeu și fără biserică.

În Rusia Sovietică se desfășoară, pe temeiul doctrinei marxiste, urgia de astăzi. La Berlin, incendiarea fostului palat regal, precum și a clădirii uriașe a parlamentului sânt opera acțiunii comuniste, conduse de ucenicii lui Marx.

Aceiași ucenici continuă să fie îndrăzneți și în țara noastră, așa că acum se prepară să cinstească, în alaiuri și discursuri, amintirea predicatorului jidovesc, subminând zilnic temeliile statului creștin și ale neamului românesc.

E vremea supremă ca țara să fie curățită de elementele străine, vrăjmașe statului și legilor sale.

Prozelitism greco-catolic. Dintr-o corespondență ce ni se trimite din partea locului, reținem următoarele:

Comuna Balșa, din protopopiatul Geoagului, este o parohie ortodoxă română cu aproape 1400 suflete, oameni religioși, harnici, și muncitori cari țin cu hotărâre la biserica lor din străbuni. În urma unor combinații de interese particulare și familiare, s'a pornit, încă de pe la începutul anului trecut, o propagandă de convertire a ortodocșilor la papistăsie. Un credincios care avea interesul să-și preoțească feciorul, — care n'are nici o pregătire preoțească, — și nereușind pe altă cale, s'a îndreptat către episcopia greco-catolică dela Lugoj, unde a fost bine primit și îndemnat dacă vrea să-și vadă preot unit din tinărul doritor de parohie, să facă vânătoarea necesară de suflete în această comună curat ortodoxă. În urma informației binevoitoare, primite la Lugoj, credinciosul nostru dela Balșa, care de meserie e și cărciumar, a pornit propaganda, și în câteva săptămâni a dobândit 17 aderenți, parte membri ai familiei sale, parte amici ai localului său. Acum se fac tot felul de promisiuni, pentru sporirea viitorilor credincioși ai papistăsiei, prin cea mai demoralizatoare propagandă, — care însă comprome de sine înțeles și pe cei ce o tolerează, sau o patronează chiar.

Resultatul de până acum nu este altul decât nepăciuirea sătenilor — cari ar avea altceva de făcut.

când însetoșă, și cale dreaptă când rățăcea — și astfel, sub sfânta Lui pază, s'a încheiat misiunea sa istorică.

Între păreții mai de multeori de lemn ai bisericuțelor înegrite de fumul tămâiei multor veacuri, în fața icoanelor tocite de evlavie moșilor și strămoșilor, tot sub sfânta pază al lui Dumnezeu, s'a plămădit sufletul neamului nostru cu toate comorile sale de credințe, moravuri, nădejdi și aspirații; a crescut și s'a păstrat nestricat de otrava amestecului străin, întreg și curat, în haină luminoasă de nuntă, gata să ia parte, plin de tinerețe și vigoare, la praznicul mare al libertății neamurilor.

Aceasta este minunea mare ce a săvârșit-o Domnul în sânul neamului nostru, prin sfânta Sa biserică ortodoxă.

Această menire, luminătoare și mântuitoare, a avut-o biserica în trecutul nostru.

Acest rol de luminare, de întărire și încheiere, îi rămâne întreg și în statornicirea viitorului nostru.

Lubiților creștini! Aci stă puterea noastră: în simfîrea lui Hristos ce trăește veșnic în biserica Sa.

Din simfîrea lui Hristos au sorbit tărie ceice au creiat, prin statornicia, jertfa și credința lor nestrămutată, România tuturor Românilor, unde să fie cinstit fără stănenire duhul lui Hristos și avântul sufletului românesc.

Din simfîrea lui Hristos înmuguresc și gândurile și voința și dorințele noastre ale celor de astăzi, îndreptându-ne, prin cinstirea sfînsei Sale biserici, spre fericirea vremelnică și veșnică a noastră și a neamului nostru.

Ce e drept, sunt unii înțelepți ai «duhului vremii», nu ai lui Hristos, cari ar vrea să ne amăgească a crede, că biserica ar fi astăzi o instituție învechită cu rostul istoric terminat; că credința și tainele mărturisite și propovăduite de ea ar fi hrană sufletească ce nu mai poate îndestula nici măcar foamea după adevăr a celor mai simpli și neîn-vățați; că ne trebuie în viitor un altfel de ideal, cătră care să se orienteze sufletul nostru.

Acest fel îndrăzneț de a cugeta e deșertăciune și trufie omenească și răsvrătire împotriva înțelepciunii și economiei lui Dumnezeu. Pentru că totdeauna cea mai aprinsă dorință a sufletului omenesc va fi să cunoască pe Creatorul său, să se apropie de El, spre a-l aduce închinăciune, spre a-l solicita ajutorul în nevoi, spre a-l implora harul indispensabil pentru fericire și în sfârșit spre a se împreuna cu El în împărăția veșniciei.

Biserica rămâne și mai departe maica noastră dulce și ocrotitoare, păticea din patria cerească adusă pe pământ de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos, ca în ea să creștem și să ne desăvârșim, făcându-ne vrednici de împărăția Lui veșnică, căreia ne-a făcut moștenitori pe prețul scumpului Său sânge.

Lubiților creștini! Dacă sufletul nostru prin prezența zilnică a Mântuitorului între noi și prin tainele rânduite de El în biserică, are puțința să se purifice și să se înflăcăreze, ridicându-se dela cele trecătoare spre cele veșnice și neperitoare; dacă prin povața sfântului Său cuvânt are puțința să urmeze drumul binelui și calea virtuții, respingând departe dela sine tot ce este nedreptate, josnicie și urâciune, egoism și poftă dobitocească; dacă subtilizat prin rugăciune, umilință și împărtășanie are puțința să se contopească cu voința lui Hristos: ce mai pot însemna pentru noi furtunile vieții, ori crizele economice ce umplu de desnădejde pe cărmuitorii neamurilor?!

Viața pentru noi nu poate avea poticniri și înfrângeri, căci Hristos, puterea noastră, e cu noi în toate zilele și ne va trece biruitori și peste primejdiile vijeliilor pământești ce se involburează asupra lumii, și peste crizele morale de tot felul, dăruindu-ne sănătate și echilibru sufletească.

Deci adunați în Frăția Ortodoxă, să ne bucurăm de Domnul, și veseli și senini să-l cântăm: Osana! acum și în veci. Amin!

Conștiință de agenți

Un eveniment de importanță congresului dela Cluj al «Frăției ortodoxe române», nu putea fi trecut cu vederea nici de monitorul fraților noștri dela Blaj. «Unirea» îl și taie la răboj — cu bucurie — (să fie la ea, acolo) afirmând că organizația religioasă — F. O. R. — se va întâlni cu Aștrul «în căutarea și aflarea adevărului».

Până aici nu e rău. Această constatare este făcută însă numai pentru a capta bunăvoința lectorilor, cari vor zăbovi deasupra rândurilor ce urmează. Fiindcă îndată ce cronicarul «Unirii» își aduce aminte, că la Cluj s'a pus masivă problemă a destinului nostru național, destin care-i în funcție de ortodoxie, — o ia razna și fuge... în Anglia. Ca să ne arete că anglicanii Pusey, Newman și Palmer, cari întemeiaseră o societate pentru combaterea catolicismului, s'au convertit pe urmă la catolicism.

Ați înțeles invitația și speranța discretă a cronicarului «Unirii». Ori, de cumva n'ați înțeles-o, stați că v'o spune el mai jos: «...dacă a fost și este cu puțință o mare mișcare pentru apropierea anglicanilor de catolici, despărțiți printr'un ocean întreg de dogme și practice religioase fundamentale deosebite, cu atât mai posibilă este apropierea ortodocșilor de catolici, separați numai prin viroagele a patru puncte de crez, de atâteaori așa de rău înțelese și acestea».

După cum vedeți «înțeleptul» cronicar al fraților noștri dela Blaj crede că F. O. R.-ul s'a înființat pentru combaterea unației (vezi analogia cu societatea lui Pusey, Newman, Palmer). Nu! Doamne ferește. Unația se combate ea însăși pe sine, prin «iscusitul» cronicar al «Unirii» care vorbește de funie în casa spânzuratului. Că doar unații s'au rupt din tulpina ortodoxiei (ca anglicanii din a catolicismului). Sau, ca să rămânem la stilul «Unirii», ei au intrat în «viroagele») celor patru puncte». E cazul deci să invităm frățește pe cronicarul buclucaș să se întoarcă acasă din Anglia... și, împreună cu tovarășii săi de credință, să iasă

*) Viroagă=maștină, mocirlă.

din «viroagă», — după ce tot e mai ușor să se lepede de cele «patru ponturi» și să se întoarcă la ortodoxie, decât să intre în «viroagele» adânci ale catolicismului plin.

Căci situația în care au ajuns, e lamentabilă. Până acum, când erau strânși cu ușa adevărului, redactorii «Unirii» se retrăgeau la... Telefon. Astăzi când se pune problema destinului neamului românesc — fug în Anglia. Fiindcă naționalismul și catolicismul sânt două metale care nu se lipesc.

Frații noștri din mica romă au dovedit încă odată (mai era nevoie?) că sânt pătrunși de conștiința de agenți servili ai catolicismului internațional.

Opera culturală și educativă a bisericii ortodoxe în viața poporului român

— Rezumat al conferinței rostite de Prof. ION LUPAȘ în cadrul adunării de constituire a societății «F. O. R.» —

Tot ce s'a putut realiza în domeniul vieții spirituale a românismului, din vremile trecutului îndepărtat, și până în pragul zilelor noastre, poartă imprimată pecetea darului duhului sfânt al ortodoxiei, în care s'a plămădit însuși sufletul etnic al acestui popor și din care au isvorât toate creațiunile lui de artă, literatură și cultură, menite a-i deschide căile spre perfecționare morală și intelectuală.

Respectul adevărului ne îndeamnă să arătăm, că uneori s'a împărțit și biserica ardeleană de ajutoare materiale, care izvorau — cum a fost cazul cu biserica Sf. Nicolae din Brașov, — din cunoscuta generositate tradițională a unor Domni cu suflet aprins de râvnă sfântă pentru ortodoxie, cum era Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, și Constantin Brâncoveanu, sau a unor boieri și vlădici oribeli din Moldova sau din Țara Românească, al căror suflet ardea în aceeași văpaie a dragostei de jertfă pentru credință și pentru neam.

În majoritatea covârșitoare a cazurilor însă toate creațiunile artistice-culturale ale bisericii ortodoxe române nu aveau alt sprijin material decât acela, care putea sa rezulte din *dania săracului și din obolul văduvei*. Chiar și smerita avere, ce izbutea să-și agonisească biserica ardeleană din darurile benevole ale credincioșilor săi, era adeseori amenințată să-i fie răpită și înstrăinată. Împrejurarea aceasta îndemna pe principele Transilvaniei, Gavril Bethlen să ia la începutul anului 1615 — cu prilejul instalării vlădicului Teofil dela Prislop — dispoziția ca oricine ar mai cuteza în viitor să înstrăineze averea preoților sau a bisericilor românești, să fie pedepsiți cu 200 fl. dacă e nobil, cu 12 fl. dacă e om de rând.

La români s'au dezvoltat în proporții mai modeste construcțiunile de arhitectură și artă creștină, dar cu multă delicatețe, cu un discret simț al frumosului cu surprinzătoare note de originalitate, bogăție și varietate a motivelor, care se pot descoperi și în clădirea vechilor bisericuțe de lemn și în podoabele de zugrăveală sau în formele estetice ale celor clădite mai târziu din piatră. Pe lângă toată modestia și simplitatea lor impresionantă, vechile noastre biserici de lemn,

care s'au păstrat mai ales în regiuni muntoase și păduroase, înfățișând arhitectura primitivă din sec. XVII—XVIII, sânt considerate din partea specialiștilor ca niște neprețuite monumente ale artei religioase-populare de egală sau chiar de superioară valoare artistică în raport cu construcțiile similare ale altor neamuri.

Aceste constatări de ordin general, privitoare la modestia proporțiilor, nu exclud însă excepțiile, care s'au putut produce mai ales în sudul și răsăritul Carpaților, când Domnii celor două țări românești având prioselnice mijloace la dispoziție, înțelegeau să eternizeze în biserici și mănăstiri monumentale amintirea vreunei biruințe strălucite. Așa a procedat Basarab cel Mare după biruința dela Posada (1330) clădind vechea biserică domnească dela Curtea de Argeș, așa Domnul Moldovei Ștefan cel Mare și Sfânt înălțând după fiecare luptă câte o biserică sau mănăstire de piatră, așa Mihai Viteazul construind la sfârșitul sec. XVI, catedrala mitropoliei ortodoxe române la Alba-Iulia.

Un capitol din cele mai importante în opera culturală-educativă a bisericii ortodoxe îl formează trecutul școlii românești, care a pornit din tinda bisericilor și din chilia mănăstirilor, fiind ocrotită până în pragul zilelor noastre sub aripile autorității religioase chiar și dincolo de munți, unde conducătorii statului Domni și boieri deopotrivă trebuind să fie neconținți cu mâna pe armă gata de luptă contra dușmanului din afară sau dinăuntru, au lăsat în grija vlădicilor harnici și a preoților luminați întreaga sarcină a instrucției și educației.

Școalele mănăstirești au fost până în secolele XVI și XVII singurele izvoare de lumină și învățătură pentru fiii iubitori de carte ai poporului nostru de pretutindeni, iar de atunci încolo au început a se înfiripa cu încetul și școale orășenești ca ca cele din Iași, București sau Câmpulung.

În regiunile ardelenice și bănățene școala românească s'a putut dezvolta la adăpostul bisericii noastre până la 1922, când școalele confessionale românești au fost etatizate, iar cele minoritare îngăduite să funcționeze mai departe, chiar cu importante subvențiuni din partea statului.

Aviz preoților

Onor. Minister al Instrucțiunii și al Cultelor cu adresa Nr. 26100—2839 1933 a pus în vedere Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu, că în conformitate cu art. 5 alin. 2 din legea pentru completarea măsurilor excepționale de ordin financiar, publicată în Monitorul oficial Nr. 802 din 20 Decembrie 1932, nu se plătesc gradații noi nici pentru anul 1933/1934.

Deasemenea Serviciul local de învățământ din Cluj, cu adresa Nr. 7029/1933 a pus în vedere Consiliului arhiepiscopesc, că în urma ordinului Ministerului deocamdată nu se ordonânțază nici o sumă restantă de salariu pe anul 1932.

Nr. 2035, 1933.

AVIZ

Onor. preoțime se va îngriji aceste Sf. Păresimi să pregătească elevii din învățământul primar, școlile de ucenici și de arte și meserii, pentru primirea sfintelor Taine ale mărturisirii și împărtășaniei, luând înțelegere în acest scop cu direcțiunile școlare.

În ziua designată pentru actul sacramental al împărtășaniei, elevii vor fi dispenzați de prelegeri în cazul când aceasta nu se face într-o Duminică sau sârbătoare.

Convenție între statele română și iugoslav. Îngrijirea ce o poartă biserica ortodoxă din țara noastră pentru românii din Iugoslavia, s'a manifestat prin faptul încheerii convenției recente între cele două state prietene și aliate. Acordul încheiat hotărăște, ca situația bisericească dela noi și din Iugoslavia să fie pusă pe temeiuri de drept și de dreptate, întărindu-se astfel și mai mult legăturile necesare de alianță și prietenie între două popoare creștine ortodoxe.

Convenția dispune ca biserica iugoslavă din Bănatul românesc și biserica română din Bănatul iugoslav își păstrează autonomia națională, având fiecare organizația sa eparhială sub conducerea unui vicar episcop.

Vicarul sârb din România, cu reședința în Timișoara, are sub jurisdicția sa parohiile sârbești din Bănatul românesc; vicarul român din Iugoslavia, cu reședința în Vârșet, are sub jurisdicția sa parohiile românești din Bănatul iugoslav.

Vicarii vor fi supuși autorității unui sinod delegat, compus din 4 membri, din cari 2 ai Sfântului Sinod din București, 2 ai Sfântului Sinod din Belgrad. Fiecare vicariat va avea adunare eparhială, cu statute și regulamente de organizare. Titlul de vicar va fi: «Vicar episcop al bisericii ortodoxe române din Bănatul iugoslav», respectiv: «Vicar episcop al bisericii sârbești ortodoxe sârbe din Bănatul românesc».

Încheierea acordului o salutăm cu bucurie în speranța fermă, că dispozițiile sale vor fi aplicate spre folosul și progresele credincioșilor creștini ortodocși din ambele țări.

Pe tărâmul bisericesc, dar și pe cel școlar, nu mai puțin în ceea ce privește libertatea de presă, românii de pe teritoriul sârbesc, 150 mii de oameni, au să fie împărtașiți de aceleași drepturi, de care se bucură cetățenii de naționalitate sârbă din statul român.

Dela Societatea ortodoxă a femeilor române

— Solemnitate la care asistă MM. LL. Regina Maria și Regina Elisabeta —

Societatea ortodoxă națională a femeilor române și-a sărbătorit patronul în Duminica ortodoxiei, în 5 Martie a. c. Solemnitatea s'a desfășurat la liceul de fete al Societății (București, strada Principatele unite 63) în prezența Majestăților Lor, Reginele Maria și Elisabeta.

După celebrarea serviciului religios, președinta societății, dna *Alexandrina Cantacuzino*, a rostit o măiestră cuvântare, zicând: «Prezența Majestăților Voastre la această solemnitate este afirmarea solidarității naclintite ce leagă întreaga suflare românească în jurul bisericii ocrotitoare de neam, în jurul acestei ortodoxii pravoslavnice: scutul sub care, din timpuri vevodale și până acum, s'a dezvoltat poporul român. Astăzi ca odinioară, goarna răsună și strânge pe credincioși; în clipa aceasta la Cluj se pune temelia unei noi forțe în serviciul neamului și al credinței noastre strămoșești care ne cere, cot la cot, suflet lângă suflet, să afirmăm deopotrivă sus și tare dreptul nostru la viață după rosturile noastre, cerând altarelor să deschidă larg porțile, chemându-ne în oastea Domnului, pentru apostolatul cel mare de reîncadrare a vieții românești într-o etică fără de care nu poate fi trăinicie nici pentru stat, nici pentru indivizi.

Majestate, noi, pentru care tronul se confundă cu țara, în glia căreia se odihnesc Carol Intemeietorul și Ferdinand cel Mare, nu numai pentru că i-a fost dat să îndeplinescă imperativul istoric, dar pentru că în flece clipă s'a învins pe El însuși, jertfind pe altarul patriei ce avea mai scump și mai sfânt în sufletul Lui;

Noi, Majestate, care am trăit măreția ceasurilor unității naționale, înțelegem cu bărbăție și credință să înfruntăm vijeliile, să le întâmpinăm cu o armonie desăvârșită între trecutul nostru de români neași ortodocși și viitorul, care trebuie să fie o strălucită afirmare a calităților noastre etnice, dezvoltate printr-un patriotism activ și printr-o credință dinamică, credință care să ne facă purtătorii neprihăniți ai idealurilor de mâine.

Dumnezeu să ne lumineze calea și să ne învrednicească să vedem, împreună cu Majestățile Voastre, România înălțată prin puterile ei sufletești.

Închinarea noastră merge către Regele ortodox, căruia li aducem expresiunea devotamentului nostru ne-strămutat.

Organizați Oastea Domnului

Pasiune deplasată

Intr'una din recentele ședințe ale camerei s'a discutat din nou chestiunea ultimelor alegeri eparhiale. Cu pasiune și cu risipă de oratorie chiar. Păcat că această pasiune și risipă de oratorie era dintre cele mai nenorocit plasate. Fiindcă nu parlamentul este chemat să discute această chestiune, ci congresul național bisericesc. Și oridecâteori parlamentul reia această problemă, sau altele similare, trece, în chip regretabil, dincolo de sfera atribuțiilor sale și dovedește că unii membri ai săi nu și-au clarificat încă suficient noțiunea autonomiei bisericii, înscrisă și în Constituția țării.

Noroc că s'a găsit în cameră un om, care să sublinieze acest adevăr, cu înțelegerea și autoritatea cuvenită: Dl O. Goga. Cu inteligența superioară și cu tactul care caracterizează orice intervenție a distinsului bărbat de stat, dl O. Goga a arătat, că Biserica ortodoxă fiind autonomă își are organele sale proprii de conducere și control și nu are nevoie de tradiționala dădăcire a parlamentului, dădăcire care pare a fi devenit o pasiune organică a unor membri ai camerei.

Convocare

Societatea ortodoxă a Femeilor Române Secția Sibiu convoacă

Adunarea generală

pe ziua de Joi 23 Martie ora 18 în sala mică a Prefecturii județului.

Sibiu, 15 Martie 1933.

Eugenia Tordășlanu, prezidentă.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE a plecat cu trenul de Miercuri la București, pentru a participa la ședințele Sfântului Sinod.

Profesor titular. Dl Valer Moldovanu, prof agregat de drept bisericesc facultatea juridică din Cluj, este înălțat la rangul de profesor titular.

Licențiați. Absolvenții ai Academiei teologice din Sibiu au fost promovați în zilele acestea licențiați în teologie, și anume la Facultatea teologică din Atena pâr. Spiridon Căndea, iar la Facultatea teologică din Cernăuți Ionel B. Boiu

† Pr. Nicolae Ciocan, paroh în Bățalar, protopopiatul Hațegului după 56 ani de funcțiune, în etate de 81 ani, împărtașit cu sfintele taine, după scurte și grele suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în ziua de 1 Martie 1933. S'a înmormântat în 3 Martie, în cimitirul ortodox român din Bățalar. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

† Pr. Ioan A. Bena, din Pianul de Jos, protop. Sebeș, și-a dat duhul în mâinile Creatorului, Marti în 14 Martie 1933, după scurte suferințe, în etate de 87 de ani, slujind cu credință Domnului și obștei dreptcredincioase din comuna sa, 55 de ani. Rămășițele sale pământești au fost așezate spre veșnică odihnă, în cavoul familiar din cimitirul bisericii ortodoxe-române din Pianul de Jos, în 16 Martie.

Amintirea sufletului său nobil, gata de jertfă pentru binele obștesc, rămâne vie în inimile credincioșilor săi. Odihnească cu dreptii!

Avansare. Dnul Visarion Pop, judecător la judecătoria de ocol din Sibiu, a fost promovat zilele trecute ca judecător de tribunal tot în Sibiu.

Spre știre și orientare. Comisia interimară a județului Sibiu, prin deciziunea Nr. 9050 din 21 Decembrie 1931, a obligat comuna politică Alțina să plătească parohiei noastre din Alțina, chirie pentru folosirea edificiului școlar, proprietatea parohiei, ca școală de stat. Comuna politică Alțina a atacat această deciziune cu apel, la comitetul local de revizuire din Cluj care, prin deciziunea Nr. 214 din 4 Martie 1932, a respins apelul și a decis în mod principial, că pe lângă îndatoririle de 14% din venituri, comuna politică este obligată să se îngrijească și de edificiu școlar plătind chirie corespunzătoare, de comun acord cu oficiul parohial respectiv. — Aviz oficiilor parohiale, în care comuna politică refuză plățirea de chirie pentru edificiile școlarelor foste confessionale!

Ce dezvoltare a luat un ziar românesc. Cotidianul din București, ziarul *Universul* se tipărește zilnic în două sute de exemplare. Lucrează astăzi la acest ziar 1733 persoane, și adică: 73 redactori, 215 corespondenți în țară, 19 corespondenți în străinătate, 25 colaboratori, 4 agenții de presă, 69 funcționari în administrație, 366 lucrători în ateliere, 568 depozitari, din care 500 în țară, 68 în străinătate, 400 vânzători în București.

Aviz. Cu începere dela 1 Ian. 1933 s'a înființat serviciul mandatelor poștale din *America*. Publicul este rugat să comunice rudenilor a nu mai trimite banii prin scrisori simple sau recomandate, ci numai prin *mandate poștale*.

CARTI ȘI REVISTE

Cuvântări ocazionale, panegirici și comemorări (1912—1932), de Dr. Vasile Bologa, director de liceu pens. și prot. onor. 1933. Edit. tip. Săteanului, Sibiu. — Un volum de 111 pagini, cu vorbiri rostite în amintirea atât a unor modești muncitori ai vieții noastre publice, cât și a unor mari figuri din istoria neamului. Se dă prilej cititorului să-și aducă aminte, cel puțin câte odată, și de unii, și de alții. Volumul se vinde cu 40 Lei la librăriile din Sibiu. O recomandăm onoratei noastre preoțime.

Publicații religioase. Sub îngrijirea comitetului de redacție al foii „Credința Ortodoxă” din Roman, au apărut:

1. *Cărticică de rugăciuni*, care arată datorile creștinului ortodox, și rugăciunile cele mai necesare; 10 exemplare costă 10 lei;

2. Pregătirea creștinului pentru sfânta Mărturisire. Preț 6 lei;

3. Prohodul Domnului nostru Isus Hristos, tipărit cu amândouă felurile de note, și cu iconițe. Preț 6 lei. Se pot comanda dela administrația revistei „Credința Ortodoxă”, Roman și dela Librăria Arhiepiscopale din Sibiu.

Poșta redacției

Dlul N. M. institutor în Br. Binevoiti a trimite abonamentul de 120 lei pe 3 luni.

Nr. 434/1933

(17) 1—3

Concurs

La ordinul Preav. Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 1931/933 se publică concurs cu termen de 30 zile la postul al doilea de paroh înființat în Făgăraș, prin transformarea capelaniei protopopești în parohia a II-a de cl. I. Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela parohie 200 Lei.
2. Salariu dela stat conform coalei B.
3. Din reforma agrară cositoriu dintre tabla I și Olt de 5 jug. conf. decisului Nr. 8499/925.
4. Casă parohială bună, de curând reparată cu sobe de teracotă și lumină electrică.
5. Venitele întregi stolare din parohia a II-a.
6. Venitele jumătate, dela liturghii și eventual dela alte servicii din biserică în Duminică și sărbători.

Concurenții își vor înainta cererile cu documentele necesare subsemnatului oficiu și se va prezenta în biserică spre a fi cunoscuți de popor. Candidații vor anexa la documente permise de concurs dela Prevenat. Consiliu arhiepiscopesc.

Făgăraș la 10 Martie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Făgăraș în înțelegere cu consiliul parohial dela 17 Noembrie 1932.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 67—1933 prot.

(18) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia Șura-mare, cu filia Hamba din protopopiatul Sibiului, prin aceasta se publică nou concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

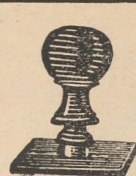
- a) Salariu dela stat, conform coalei B.
- b) Sesiune parohială: 16 jug. fânaș, 4 jug. arător.
- c) 1/2 ferdelă grâu, 1/2 ferdelă porumb, de familie.
- d) Stola satorită uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc ortodox român Sibiu în termen, și candidații își vor expone permisiune de a concura dela Presveneratul Consiliu Arhiepiscopesc, fără de care actele sunt incomplete, iar pe lângă încunoștiințarea acestuia, se vor putea prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de enoriași.

Sibiu, la 4 Martie 1933.

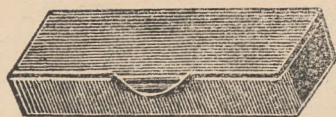
Oficiul protopopesc ortodox român Sibiu în înțelegere cu consiliul par.

Emilian Cioran
protopop.

Tot felul de STAMPILE

din cauciuc, montate pe mânere de lemn, în doze sau ceasornice portative, frumoase nichelate, sigile din metal pentru ceară, tăblițe emailate, tăblițe din alamă cu inscripții gravate, în orice dimensiuni, precum și tot felul de **imprimate** furnizează pe lângă prețuri modeste

Tipografia și prima fabrică română de stampile
OCT. L. VESTEMEAN
Sibiu, Str. Tribunei 14 — Telefon 113
Comande se primesc și la Libr. Arhiepiscopale, Sibiu

Nr. 1200.

(9) 3—3

Concurs

În înțelegere cu consiliul parohial, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. III Șirnea, protopopiatul Bran.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu dela stat.
- 2 Venitele stolare, aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ord. Nr. 4544/1929.

Reflecții îndreptățite la acest post sânt poftiți să-și înainteze, în termen, cererile, prevăzute cu toate actele necesare, Oficiului protopopesc ortodox român Bran; să se prezinte în parohie, în vre-o Duminică sau sărbătoare, cu observarea dispozițiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul dreptcredincios.

Zărnești, 8 Decembrie 1932.

Vasile Stoleana
protopop.

(15) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Chergheș cu filia Popești, din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotite dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu dela stat.
2. Casă parohială.
3. Sesiune parohială, în materie 8 1/2 jug. arător și fânaș, ear în filie 2 jug. împrietărire nouă, teren de pășunat.
4. Adăul (birul) parohial, din materie dela circa 90 familii câte o măsură de 20 litri grâu, ear din filie câte o ferdelă a 24 litri porumb smicurat dela cca 50 familii.
5. Venitele stolare, stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile din tract.
6. Lemne de foc, un drept din pădurea comună a meterei.

Concurenții vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protopopesc, în termen legal, și se vor prezenta în parohie, ținând cont de dispozițiile regulamentului pentru parohii.

Deva, la 22 Februarie 1933.

Oficiul protopopesc al tractului Deva, în înțelegere cu consiliul parohial.

Prof. Iosif Morariu,
adm. protopopesc.

**Reclama este
sufletul comerțului**

Dela **Librăria Arhiepiscopale, Sibiu**, se pot procura publicațiile următoare:

Concepția creștină despre proprietate și dușmanii ei, de Gh. G. Săndulescu, doctor în teologie. Lei 75.

Predica de pe munte, studiu exegetic, de Dr. G. L. Munteanu, profesor la Acad. teologică din Cluj. Lei 55.

Biserica Neamului și drepturile ei, discurs, de Arhiepiscopul și Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan. Lei 40, (poșta 10 lei).

Cartea misionarului, de Mugur și Voiculescu, cu 80 lei (spese poșt. 15 lei).

Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene, traducere de Dr. D. Stăniloae. Lei 300 (plus 20 lei poșta).

Liturgia bisericii ortodoxe, de Dr. V. Mitrofanovici, cursuri universitare, completate de Dr. Tarnavski, și de mitropolitul Nectarie al Bucovinei. Lei 650 (plus 30 lei poșta).

Istoria bisericească universală, de Euseviu Popovici, trad. de mitrop. Atanasie Mironescu. Vol. I 200 Lei, vol. II 150 Lei, vol. III 120 Lei, vol. IV 200 Lei (plus 30 Lei poșta).

Acaftistul, frumos legat, în catifea, cu copcii și aurit. Lei 450.

Cântări funebreale, pentru cor de bărbați, de A. Sequens. Lei 30 (și 12 Lei poșta).

Viața lui Isus, de Papini, trad. de Al. Marcu. Lei 180 (și 15 Lei poșta).

Confesiuni și Secte, de arhierul Gr. Leu Botoșăneanu. Lei 120 (și 10 Lei poșta).

Mic Dicționar, de neologisme, cuvinte străine, de E. Hodoș. Lei 120 (poșta 10 lei).

Frumoasa din Nor, și alte povești, de E. Hodoș. Lei 60 și porto 10 lei.

Dicționarul enciclopedic ilustrat, de Candrea și Adamescu. Lei 2000, legat.

Tipicul bis. ort., de A. Popovici. Lei 100.

Tălcuirea sfintei liturghii, de Pr. Dr. N. Terchilă. Lei 15.

Tălcuirea sfintelor taine, de acelaș. Lei 15.

Tatăl Nostru, tălcuit de N. Neaga. Lei 15.

Plăngerile lui Ieremia, de acelaș. Lei 25.

Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii, de acelaș. Lei 17.

Cântarea cântărilor. Lei 28.

Notițe despre întâmplările contemporane, de Ioan cav. de Pușcariu. Lei 100 (și 15 Lei porto).

Memoriile lui Andrei Șaguna. Lei 25.

Monografia com. bis. a sfei Treimi din Brașov-Tocile, de Pr. V. Sfetea. Lei 80.

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal, (sec. 18-lea), de Silviu Dragomir. Vol. I 200 Lei, vol. II 400 Lei.

Introducere în științele cărții ale T. N., de Dr. V. Gheorghiu. Lei 480.

Viețile Sfinților, cu complectări, însemnări și cu chipurile sfinților. Cartea întâi. Lei 225.

Urmarea lui Isus Hristos, ed. II. Lei 35.

Istorie biblice, de N. Crismarin. Lei 22.

Istorie bisericească, de acelaș. Lei 20.

Catehism, de acelaș. Lei 20.

Vino după mine, meditații pastorale, de Dr. Iosif Hradil. Lei 25 (și poșta 10 Lei).

Elemente de Istoria literaturii române, de E. Hodoș, cu preț redus de 10 Lei; *Stilistică și Poetică* și Carte de cetire, de acelaș, cu preț redus de 10 Lei; *Gramatică română* cu Carte de cetire, de acelaș, cu preț redus de 10 Lei.

Poftă Bună, carte de bucate, de Z. Hodoș. Partea I A, și Partea I B, a 20 Lei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhiepiscopale, Sibiu**:

Icoane sfinte, pe hârtie în diferite mărimi și artistice executate.

Harta Arhiepiscopiei ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu, pe protopopiate, de prot. Dr. C. Popescu. Lei 130.

Atlas pentru istoria bis. universale, de Pr. Marin Popa-Nemou. Lei 100.

Registre, de tot felul, legate, broșate, pentru parohii, bănci, particulari ș. a. Prețuri moderate.

Violine, Viole, Mandoline, Ghitare, Arcușe, Coarde de tot felul pentru violine, Diapason, Surdine, Sacăz, Cutii pentru violine, Pupitre pentru note etc., cu prețurile cele mai moderate.

Aviz de deschidere!

Cu onoare Vă aducem la cunoștință că renumitul magazin special de **Cafea**

„La Pașa“

din Sibiu, str. Regina Maria 40 a deschis în

Piața Mică 25

o sucursală, unde veți putea fi serviți cu calitățile cele mai bune de **Cafea**, prăjită și măcinată zilnic proaspăt și la minut în fața Onor. clienți.

Rugând Onor. sprijin și al Domnilor Preoți semnam

Cu tot respectul:
Magazinele **„PAȘA“**, Sibiu

Nr. 650/932.

(16) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Vecerd, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuțiuni:

1. Întregirea salariului dela stat conform coalei B.

2. Sesiune parohială arător și fânaș în mărime de 13 jugăre pe hotarul comunei necomasat.

3. Câte una ferdelă grâu (20 l.) dela fiecare familie.

4. Stola satorită pentru întreg tractul de cătră adunarea protopopească.

5. În lipsă de casă parohială, parohia se va îngriji pentru parohul său de o locuință corespunzătoare.

6. Preotul va putea ținea pe pășunea comună vite ca și oricare proprietar din comună.

Nou alesul paroh va trebui să administreze totodată și parohia vacantă Metișul, fără altă pretensiune, până când această parohie se va întregi.

Parohia Vecerd se află la 2 1/4 km. depărtare de gară și 600 m. depărtare de stațiunea autobuzului.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs însoțite de actele necesare în termenul de mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta, pe lângă încunoștiințarea și aprobarea acestuia, în vre-o Duminică sau sărbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Agnita, la 30 Decembrie 1932.

Oficiul protopopesc ortodox român din Agnita în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului“

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după A. Huonder, din limba germană

de
Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andre Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhiepiscopale. Pagini 205. Preț 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserică românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.